

Летюча Любов Петрівна

кандидатка філологічних наук, доцентка
кафедри іноземної філології, перекладу та методики навчання
Університет Григорія Сковороди в Переяславі (м. Переяслав)

СТОРИТЕЛІНГ ЯК ТЕХНОЛОГІЯ ЕФЕКТИВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ВИКЛАДАЧА ТА СТУДЕНТІВ

Одним із таких актуальних прийомів ефективної комунікації є стратегія сторітелінгу, яку в 90-х р. XX ст. розробив і успішно впровадив в управління міжнародною корпорацією американець Девід Армстронг. Головним у розробленій стратегії був психологічний чинник: розповіді з життя значно краще сприймаються, вони цікавіші, ніж сухі, логічні аргументи, а тому здатні викликати в слухача неабияку довіру й мотивувати до певних дій.

У науковій літературі сторітелінг першочергово визначається як технологія ефективних комунікацій, маркетинговий інструмент, інформаційно-комунікативна технологія наративної комунікації, що використовується як інструмент управління персоналом тощо. Та сьогодні все частіше звучить думка, що технологія, яка розроблена для менеджменту та маркетингу, може бути корисною і в галузі освіти, оскільки подання матеріалу за допомогою розповіді створює умови для мотивації до навчання.

Метою статті є визначення особливостей сторітелінгу як сучасної комунікативної технології та спроба визначення його статусу в освітньому середовищі, а саме виявлення засобів його вираження в лекційному дискурсі.

Зарубіжні дослідники відзначають успішність освітнього підходу, заснованого на сторітелінгу, особливо під час навчання студентів іноземної мови, а також при розвитку навичок творчого та навіть академічного письма (Mlynarczyk, 2014; Lin, 2014). На думку авторів ігнорувати місце цієї реалії у

вищій школі – це свого роду неприйняття того, що стало частиною реальності і здатне викликати у студентів почуття розбіжності між повсякденним життям та академічним середовищем. Дослідники вважають, що цікава історія може стати цінним засобом навчання в академічному середовищі.

До педагогічних плюсів сторітелінгу як стратегії навчання відносять:

- сторітелінг містить елементи, які утримують інтерес студентів;
- він допомагає розвивати цілий набір навичок грамотності з використанням соціальних елементів мови (тобто це жива мова, що враховує ролі учасників у визначеному контексті ситуації);
- сторітелінг може формувати почуття причетності та різноманіття, так як за своєю суттю це мультижанровий та мультимодальний феномен, що стимулює свободу уяви в аудиторії (Lin, 2014).

Щоб утримати увагу аудиторії наратор, на думку вищезгаданого дослідника, повинен зацікавити слухачів питаннями, порівняннями, міркуваннями та вивести всю аудиторію на рівень сторітелінгу.

М. Далстром (Dahlstrom, 2014) зазначає, що сторітелінг – дуже важлива стратегія передачі інформації в науковому середовищі, коли потрібно здійснити перехід від отриманих даних до викладу їхнього змісту, до опису. Будучи заснованим на наративних стратегіях, він має персуазивний ефект, опирається на індуктивний хід думки (логіки), контекстуально залежний, має «тріумвірат» характеристик – причинність, тимчасову віднесеність та наявність персонажа (персонажів). Історія, як правило, базується на особистому досвіді оповідача, що визначає ступінь правдивості. Будучи схильним до драматизації, здатності викликати емоції, володіючи персоніфікацією та фантазійністю, сторітелінг робить інформацію такою, що запам'ятовується і тому може бути ефективно використаний в освітньому середовищі.

У ХХ ст. з'явилася концепція, що вивчає специфіку розповіді, оповідання, а саме наративна концепція, пов'язана з особливою композицією (структурною організацією) тексту, що розповідає про дії героїв (Herman, 2005).

У лекційному дискурсі, на нашу думку, абсолютно логічно та необхідно застосовувати сторітелінг, виділяючи наступні його показники:

- а) наявність історії, наповненої емоціями, з дійовими особами;
- б) залучення лектора в цю історію (сторітелінг покликаний демонструвати події реальності із опорою на особистий досвід);
- в) ускладнення ситуації та розв'язка, яка вплине на розуміння теми лекції аудиторією.

Ураховуючи ці показники, здається доречним зупинитися на засобах вираження сторітелінгу в лекційному дискурсі при викладанні дисциплін філологічного спрямування.

Наратив обов'язково містить фактичну інформацію лінгвістичного характеру. Вступна частина лекції, що інформує про контекст та учасників історії, може виглядати наступним чином: *Тема у нас незвичайна, погодьтеся...*

Прошу вас зручніше влаштуватися, оскільки... тощо. Доречним буде в формуванні зацікавленості ускладнити ситуацію, наприклад, герой-лектор стикається з *нерозумінням студентів важливості вивчення мов* тощо.

Формат сторітелінгу дозволяє лекторам успішно демонструвати свої емоції, які вони відчували у контексті описаної ситуації і стосовно до обговорюваного феномену загалом. Лектор може використовувати таку емоційну лексику, що демонструє безпосередньо його власне відношення до історії лекції: *приємно, із задоволенням, розумно, жах, біда, пишаюся* тощо. Це призводить до залучення самого лектора до складу дійових осіб. Реальність історії зберігається за рахунок вже зазначеної фактичної інформації та дієслів дії (не просто перебування), які допомагають аудиторії візуалізувати описувані події, наприклад: *продзвенів дзвінок, все розпочалось, я прийшла читати лекції*

тощо. Завдяки формату сторітелінгу, у кінці історії після ускладнення та розв'язки стає очевидною точка зору лектора: наприклад, завершення історії з особистого досвіду: *тоді це було для нас зовсім незвично, я пам'ятаю, студент розповів про свою першу поїздку за кордон* тощо.

Для наочності історій, використовуваних лекторами під час обговорення питань з теми лекції та для утримання уваги аудиторії, характерні підвищена діалогізація з використанням прямої мови та інклюзивного займенники «ми», риторичні питання та окличні конструкції.

Підвищена діалогізація дискурсу активізує залучення аудиторії до змісту лекції, що досягається за допомогою включення в історію прямої мови: *він відповів, я запитала* тощо. Саме присутність прямої мови в наративі дозволяє авторам висловити свої емоції, своє ставлення. Це активізує, як вже було відзначено вище, причетність аудиторії, якій стає цікаво, чим же скінчиться цікава історія. Важливо також відзначити, що сторітелінг наближає лектора до студентів, а це, у свою чергу, також може бути передумовою для налагодження успішної комунікації із аудиторією. Сучасний американський вчений та поет – професор Х. Сворд для конструювання успішного академічного дискурсу рекомендує вживати конкретну мову (особливо іменники та дієслова, які дають можливість адресату візуалізувати об'єкти, дії, а також жарти і анекдоти із власного досвіду, що надасть дискурсу індивідуальність (Sword, 2012).

Все це демонструє, що завдяки сторітелінгу освітня лекція перетворюється у захоплюючий та діалогізований процес передачі інформації, що ілюструє осмислене обговорення певних питань за допомогою особистого досвіду.

Сторітелінг – все активніше використовуваний у сучасній науці та професійній практиці термін. У зв'язку з тим, що ми маємо безліч каналів, що передають різноманітність інформації, утримувати увагу сучасної аудиторії стає все складніше. Увага людини фокусується на цікавій історії, відповідно, технологія сторітелінга, що є давньою і природною практикою людської

комунікації, на нашу думку, може визначатися як одне з ефективних засобів і при викладанні дисциплін філологічного спрямування.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1.Dahlstrom M. Using narratives and storytelling to communicate science with nonexpert audiences. URL: http://www.pnas.org/content/111/Supplement_4/13614 (accessed 7.04.2023).

2.Lin C.C. (2014) Storytelling as Academic Discourse: *Bridging the Cultural-Linguistic Divide in the Era of the Common Core* . Journal of Basic Writing, Vol. 33 (1), 4-22.

3.Mlynarczyk R.W. (2014). Storytelling and Academic Discourse: *Including More Voices in the Conversation*, Journal of Basic Writing, Vol.33 (1), 52–73.

4.Sword H. (2012) *Stylish Academic Writing*. Cambridge: Harvard Univ. Press.